

1. Асауленко Л. М. Викладання української мови та літератури у контексті інноваційних технологій / *Нові технології навчання* : наук.-метод. зб. Київ, 2016. Вип. 45. С. 77–82.

2. Босак С. Використання мультимедійних технологій на уроках української мови. *Дивослово*. № 10. С. 9–11.

3. Данилова О. В. Мультимедіа власноруч : текст, графіка, аудіо, анімація, відео. Київ : Шкільний світ, 2016. 57 с.

4. Зінченко В. М. Проблема формування мовно-мовленнєвої компетенції учнів профільних класів. *Педагогіка вищої та середньої школи* : зб. наук. праць Криворізького державного педагогічного університету. Кривий Ріг, 2019. Вип. 31. С. 69–75.

5. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: розвиток комунікативних і мовних умінь. 2017. № 10. С. 2–3.

6. Семенов О., Ячменик М. М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВОКАЛЬНО-ХОРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Цегельська Віра Михайлівна,

старший вчитель музичного мистецтва
Воронізької ЗОШ І-ІІІ ступенів імені
П. О. Куліша Шосткинської міської ради
Сумської області

Ключові слова: вокально-хорова діяльність, учні молодших класів, урок музичного мистецтва.

Проблема вдосконалення теорії та методів навчання постійно перебуває у центрі уваги дослідників та педагогів-практиків. Оптимізація процесу дитячого вокально-хорового виховання важлива не тільки для загального та специфічного (музичного та вокального) розвитку молодого покоління. Якість звучання голосу безпосередньо пов'язана з психічним та фізичним здоров'ям дитини, що має й безперечне соціокультурне значення.

Під вокально-хоровим вихованням розуміємо залучення учнів до духовної культури через освоєння як самих творів хорового співацького мистецтва, так і знань, умінь і навиків, досвіду творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до співу, а також системи морально-етичних цінностей, що визначають поведінку людини у різноманітних життєвих ситуаціях.

Хоровий спів у класі спрямований на вирішення основного завдання музичних занять у шкільництві – виховання музичної культури як частини загальної духовної культури молодого покоління. Повноцінно вирішити це завдання неможливо без розуміння учнями основних закономірностей музики на основі знайомства з безліччю творів різних жанрів, форм і стилів, уміння слухати та чути музику, розуміти її, розмірковувати про неї. Сучасна концепція масового музичного виховання виділяє музичну свідомість, музичне сприйняття як магістральний шлях освоєння музичної культури суспільства. Тільки на основі сприйняття музики здійснюється процес її пізнання, зокрема й здатність колективного виконавства, передусім – у хоровому співі.

На сучасному уроці музичного мистецтва взаємодіють дві тісно пов'язані тенденції вокально-хорової діяльності учнів. Одна з них характеризується прагненням

до продуктивності вокально-хорової роботи на уроці, гармонізації її процесу та результату, посиленням соціокультурної спрямованості. Для неї характерно те, що «клас-хор» має бути природним, органічним результатом навчальних занять, хорове виконавство є природним результатом і потребою музичної діяльності й реалізовуватися у публічних виступах як у шкільних, так і позашкільних концертах, конкурсах, фестивалях.

Інша тенденція характеризується розширенням співочої діяльності дітей під час уроку за рахунок інтеграції з іншими видами музичної діяльності. На сучасному уроці музики співи пронизують і аргументований аналіз музики дітьми, і процеси пластичного («спів рукою») та графічного моделювання; спів «веде за собою» інсценування фрагментів музично-сценічних творів та розігрування народних пісень та хороводів, стає головним «інструментом» під час виконання творчих завдань; органічно поєднується з твором та інструментальним музикуванням (часто з елементами інтерактивності) та ін. [1, с. 57].

Розмаїття жанрів і форм музики, що досягаються учнями на уроках, зумовило необхідність використання різних видів і типів співу: спів зі словами та вокалізація фрагментів інструментальних творів, спів хоровий, ансамблевий і сольний, спів із супроводом і без супроводу, спів зв'язний, співочий та речитативний.

У зв'язку з розширенням завдань самого уроку музичного мистецтва, розширилися та поглибилися завдання хорового співу. Об'єднуючись з іншими елементами уроку в одне ціле, хоровий спів не тільки приймає інші форми, а й виконує ряд функцій, які раніше на нього, зазвичай, не покладалися. Головне – активізація розуміння музики засобами хорового виконавства та формування інтересу до процесу та результату власне вокально-хорової творчості на уроці та у позаурочній діяльності.

Так, наприклад, поєднання музики та рухів благотворно діють на здоров'я дітей, вирішують завдання релаксації, сприяють емоційній розрядці. Виконання вправ під музику, по суті, є дихальною гімнастикою, допомагає розвитку правильного дихання, що значно зменшує число ризику захворюваності, зміцнює імунітет людини, що росте.

Положення про музику як мистецтво інтонованого сенсу, що розгортається в часі, повною мірою відноситься до організації на заняттях практичних дій, у тому числі хорового співу як творчого процесу. Відбір методів та прийомів вокально-хорової роботи обумовлений єдністю діяльності композитора – виконавця – слухача. Хоровий спів допомагає учням зрозуміти, як формуються різні типи музики. Переінтонуючи самостійно складену (або запропоновану вчителем) пісенну послівку в танець (вальс, польку), у марш, діти не тільки освоюють основні прийоми голосоведення (легато, стакато, нон легато), а й досягають у хоровій діяльності ази варіаційного розвитку музики.

Розуміння та відчуття відмінності розмовної та музичної мови найбільш активно та усвідомлено відбувається, коли діти роблять перші спроби «творення» музики на основі заданого «зерна»-інтонації. Наприклад, учням пропонується таке «зернятко» інтонації, з якого, як вони самі визначають, може зрости колискова музика або танок. Процес «творення» музики привертає увагу учнів як до інтонації у широкому сенсі слова, так і до інтонації у вузькому значенні – до чистоти співу.

Отже, хоровий спів є шляхом культурної творчості дітей. У нових соціокультурних умовах хоровий спів на уроці та у позаурочній діяльності дітей є невід'ємною частиною життя кожної дитини, способом її самоорганізації, саморозвитку, самовиховання. Педагогічними підставами реалізації поставлених завдань є ставлення до хорового співу як до самоцінної музичної діяльності, спрямованої на набуття багатогранного творчого досвіду, і одночасно як до дієвого шляху досягнення цілісності музичної культури; як обов'язкового складника освітньої

діяльності роботи кожної освітньої установи, що забезпечує взаємодію та взаємозбагачення основної та додаткової освіти; як невід'ємної частини художньої проектної діяльності: публічні виступи, участь в інсценуваннях, постановках музично-театральних творів та ін.; як творчий досвід виконавства у контексті соціально значущої діяльності, спрямованої на розвиток музично-мистецького середовища школи, села, міста.

Список використаних джерел

1. Стець Г. В. Сучасні підходи до формування вокально-хорових навичок учнів на уроках музичного мистецтва. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2016. 2(5). С. 55-59.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Чернявська Марина Антонівна, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 року навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Науковий керівник: Пішун Сергій Григорович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: комунікативна компетентність, НУШ, педагогічні методи.

У нашому сьогоденні учень, здебільшого, оточений технологіями, знаходиться в інформаційному середовищі, тому не просто викликати у нього цікавість до художніх творів, розкрити багатство слова як витвору мистецтва, неповторність і красу рідної мови. Виникають складнощі в розумінні понять, що ототожнюють любов до Батьківщини, історії рідного краю. Погіршується розуміння стосунків, почуттів іншої особи у формі співпереживання.

Як результат, перед учителем постає проблема побудови уроку, який би зацікавив учнів, зміг залучити до співпраці, активізував їх навчально-пізнавальну діяльність як запоруку міцних знань та формування комунікативної компетентності.

Однією з важливих проблем сучасних лінгводидактичних досліджень є пошук методів, прийомів і форм навчання, що спрямовані на результативність таких важливих компонентів змісту навчання, як мовна і мовленнєва компетентності, які є складниками комунікативної компетентності учнів. Як зазначають В. Сиротенко і А. Акрітова, «мовна компетенція складається з двох компонентів: це мовний досвід, який накопичується дитиною під час безпосереднього спілкування і діяльності, та мовні знання, засвоєні у процесі спеціального навчання» [3].

Надзвичайно багато досліджень присвячено пошукові дидактичних шляхів розвитку мовленнєвих та комунікативних умінь молодших школярів. Питання комунікативної компетентності як інтегрованої властивості особистості, що включає розвинені комунікативні здібності та сформовані уміння і навички міжособистісного спілкування, досліджено у працях багатьох вітчизняних науковців (І. Бех, Л. Бірюк, А. Богуш, М. Вашуленко, О. Вашуленко, Н. Марецька, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко та ін.); окреслено шляхи розвитку комунікативної компетентності